

JESMO LI JOŠ UVIJEK PRIPADNICI ISTE, HRVATSKE NACIJE?

U više se navrata na ovome mjestu raspravljalo ili bar pokušavalo raspravljati o položaju i sudbini Hrvata u Bosni i Hercegovini, i u više je navrata istaknuto kako svi zatvaramo oči pred činjenicom da se Hrvati iz nekadašnje Trojednice i BiH prvi put od 1878. nalaze u različitim državama. Osjećaj uzajamne pripadnosti i zajedničke sudbine nije trebalo posebno formulirati niti naglašavati dok smo bili unutar istih granica, pa i kad bi nam ta država bila neprijateljska, kao što su bile Austro-Ugarska i obje Jugoslavije. On je bio samorazumljiv.

No posve je druga stvar danas, kad postoje dvije međunarodno priznate države u kojima je hrvatski narod konstitutivan, Republika Hrvatska i BiH. Suvišno je dokazivati da su okolnosti u kojima se već dva desetljeća razvijaju dvije grane istoga stabla, dramatično različite: ovdje je bar na formalnoj razini sve hrvatskog predznaka, tamo se za jednakopravnost hrvatskog identiteta treba svaki dan iznova boriti, ovdje se hrvatstvo ne izjednačava nužno s katolištvom, tamo je između ta dva pojma faktično uspostavljen znak jednakosti, ovdje se srpski imperijalizam, s pravom, doživljava kao uvreda i prijetnja, tamo se, paradoksalno, kod nemalog broja Hrvata smatra strateškim saveznikom. Takve i slične razlike mogle bi se nizati unedogled.

I narodi su, jednako kao i pojedinci, živi organizmi; i njih oblikuje okolina i okvir u kome žive. Zato je posve isključeno da bi ovakvo stanje – ako potraje dovoljno dugo – moglo ostati bez trajnih posljedica. Do kojih će ono mjera eskalirati, i hoće li Europa na hrvatskome primjeru doživjeti reprizu njemačko-austrijskoga, bugarsko-makedonskoga ili rumunjsko-moldavskog slučaja, vrlo je neizvjesno. Da razvitak ide u tom smjeru pokazuju pokušaji kulturnoga, jezičnog i identitetskoga konstituiranja tzv. bosanskog hrvatstva, koje bi imalo hrvatsku etničku (narodnosnu) podlogu, ali bi se u političkome smislu manifestiralo kao «političko bosanstvo» te bi – kao finale strategije distanciranja od političkoga hrvatstva – posljedično dovelo do konačnoga duhovnog odcjepljenja od hrvatske nacije.

A zašto je krivo podcijeniti takve tendencije, proglasiti ih marginalnima i pukim intelektualističkim konstrukcijama? Zato što je opasnost takvog razvitka više nego realna. Jer, ne sudjeluju u njoj samo pojedini intelektualci među Hrvatima u BiH, nego se i na ovoj hrvatskoj strani stvara – zapravo više nego obilna – hrana takvim, privremeno autonomističkim, a dugoročno separatističkim planovima. S ove se strane Hrvate u BiH neprekidno podcjenjuje i marginalizira, s ove ih se strane na bezbroj različitih načina ponižava i odguruje od Hrvatske.

Manji je problem, dakle, da se poslužimo ilustrativnim izborom «hrvatskog člana predsjedništva BiH», u tome što je Željko Komšić izabran uglavnom bošnjačkim glasovima, manji je problem što je taj Komšić – kako je ocijenio jedan sarajevski tjednik – «nikakav političar i još gori državnik», koji «i u sudnicu dovodi svoje zaštitare i blokira kafane u kojima doručkuje, ruča i večera», koji uživa u sponzorstvu problematičnih tipova i koji «iz samoposluživanja iznosi više robe nego što u nj unese novca», od činjenice da nijedan – doslovce: nijedan – čitatelj ovoga mjesečnika nije primijetio ni prigovorio što uoči bosansko-hercegovačkih izbora nismo o njima rekli ni riječi.

Čitatelji, doduše, nisu mogli znati da je ta «provokacija šutnjom» svjesna i smišljena. Ali ako ni oni, hrvatski politički uznici – od kojih nikada u povijesti zajamčeno ni jedan jedini nije robijao zbog Hrvatske u *avnojskim granicama* – nisu primijetili da uoči izbora u BiH nismo rekli ni slova o tamošnjim Hrvatima, teško je naći jasnijeg dokaza da smo se pomirili s time da polako prestajemo biti pripadnicima iste, hrvatske nacije. Smije li nas onda sutra iznenaditi kad jedni na druge počnemo gledati ne samo kao na susjede, nego i kao na strance?

Tomislav JONJIĆ

IZ SADRŽAJA

ŽIVI OSTATCI JUGOSLAVENSTVA, VELIKOSRPSTVA I KOMUNIZMA	3
<i>Mario Marcos OSTOJIĆ</i>	
CRVENA FALANGA	6
<i>Josip Ljubomir BRDAR</i>	
HRVATSKA MORALNA STRANPUTICA	8
<i>Mile PRPA</i>	
KUDA IDU DIVLJE SVINJE	11
<i>prof. dr. Branimir LUKŠIĆ</i>	
KOMUNIZAM PRED SVOJIM NÜRNBERGOM	12
<i>Guy SORMAN</i>	
KAD «ANTIFAŠISTI» ŠUTE NA FAŠISTIČKO-IRENENTISTIČKE PROVOKACIJE	13
<i>Davor DIJANOVIĆ</i>	
RAĐANJE EUROPE (IV.)	19
<i>Dr. Vjeko Božo JARAK</i>	
LJEVA INTELIGENCIJA I ANTIFAŠIZAM (VII.)	22
<i>Vladimir MRKOVIĆ</i>	
NOVČANA POMOĆ ZA IZGRADNJU CRKVE HRVATSKIH MUČENIKA NA UDBINI	25
<i>Drago SUDAR, Toronto</i>	
OD IMOTSKE GIMNAZIJE DO GOLOG OTOKA (II.)	27
<i>Dinko JONJIĆ</i>	
MUČENICI I ŽRTVE JUGOPARTI- ZANSKOGA I KOMUNISTIČKOG ZLOČINA U ŽABIČKOJ ULICI U GOSPIĆU (V.)	32
<i>Ivan VUKIĆ</i>	
HRVATSKE I SRPSKE ŽRTVE 1941.-1945.: DEMOGRAFSKA STUDIJA (III.)	34
<i>Kazimir KATALINIĆ, prof.</i>	
IN DIESEM HEFT	47
IN THIS ISSUE	48